ч. 158 (13.106). Львів, четвер 21. липня 1932. Poсztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 4·00 зол. Чвертьрічно 12·00 „ Піврічно 24·00 „ Річно 48·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Виборча аґітація чи громадянська війна?

Щоденна рубрика ранених і трупів у вуличних боях. — Натиск на уряд з двох сторін. — Погрози Гітлера. — Соціялістично-комуністичний фронт. — Поворот до метод Брінінга — Ґренера.

Львів, 19. липня 1932.

Треба було лише такого „тренінгу" нервів, як його перевели мешканці земної кулі за останніх 15 літ, щоби з найбільшим спокоєм, без ніякого особливого враження читати щоденні звістки про події у нинішній Німеччині. 31. ц. м. відбудуться там вибори до парляменту. Отже нині йде передвиборчий рух, — це час завжди і в усіх державах досить гарячий і завжди добра нагода дати волю політичним темпераментам. Теоретики демократизму впевняють, що часті вибори мають саме цю добру сторону, що є „затичкою безпеки", крізь яку спорадично в леґальний і більше-менше згори упормований спосіб можуть виладуватися суспільні ферменти та партійно-політичні пристрасти. Річю державної мудрости вищих чинників влади, почуття такту, цілости й відповідальности нижчих адміністраційних орґанів, авторитету політичних діячів і здисциплінованости народніх мас — є дбати про такі форми виладовування отих ферментів і пристрастей, щоби край і громадянство не здрігалися у надто нагальних і небезпечних вибухах.

Німеччина, Франція і Анґлія — це три держави, які були і ніби ще досі є клясичними заборолами демократичного державного устрою, в режимі парляментаризму, опертого на всенародньому голосуванню, яке відбувається серед найширших свобод вияву суспільно-політичних поглядів громадян: 100-відсоткова ґарантія т. зв. чистоти самих виборів та широкі можливости виборчої аґітації поодиноких політичних ґруп з використанням усіх наймодерніших технічних засобів при льояльній невтральності орґанів державної адміністрації — це характеристичні риси парляментарних виборів у тих трьох західних великодержавах. Державна адміністрація дбає лише про техніку виборів і про втримання прилюдного ладу, зустрічаючи при цьому поміч у самих політичних лідерів та всьому культурному й політично вишколеному громадянстві...

Так було досі. Так було ще від біди і при недавніх президентських виборах у Німеччині, коли виїмкові обставини покликали на становище міністра внутрішніх справ ґенерала, який одночасно безпосередньо розпоряджав військовою силою, як міністр райхсвери, — але, будучи вірним демократичним принципам та обовязуючому державно-республиканському устроєві, не надуживав своєї сили. Всетаки ґен. Ґренер, бачучи шалений зріст політичних пристрастей, видав три розпорядження, які — як він казав — не позволяли переносити на вулицю вирівнювання політичних порахунків. Цими розпорядженнями були відомі декрети про розвязання ґітлерівських штурмових відділів, заборону носити уніформи військових орґанізацій поза державною поліцією і військом, та заборону вуличних демонстрацій. Як відомо, ті декрети справді запевнили спокій державі, але й рішили про долю кабінету Брінінга—Ґренера. Скасування тих декретів було першою і головною ціною уряду Папена—Шляйхера, якою він купив собі першу невтральність націонал-соціялістичного табору.

Ця невтральність довго не тривала і ціна показалася замалою. Льозанська умова, спроби уряду втримати бодай пристойні вигляди понадпартійної обєктивности і справедливости та з другого боку міжпартійна виборча лицитація — скріпили серед ґітлерівського табору опозиційні настрої супроти уряду. Націонал-соціялістичні лідери почали виразно заповідати швидкий упадок уряду фон Папена та прихід до державної керми власного однородного кабінету Гітлера, а серед того розгону до влади дійшла до небувалого загострення міжпартійна боротьба. У висліді — щоденна кривава хроніка, завершена недільними випадками, серед яких в одному лише місточку Альтоні лягло на вулицях 12 убитих і сотні ранених.

Поліція втратила вже панування над німецькою вулицею. Пильнує її нині райхсвера з танками й машиновими крісами. Але й райхсвері пильнувати порядку на тій вулиці щораз важче, бо коли комуністичний і націонал-соціялістичний табор палками, ножами й револьверами переконують себе взаємно про правдивість своїх ідей — оба ті табори ворожо насторожуються проти поліції і війська. І оба табори мають до уряду й маршала Гінденбурґа інші претенсії, висуваючи їх під тим самим гаслом „порядку".

Націонал-соціялісти домагаються від влади проголосити на терені цілої держави стан облоги, димісіонувати соціялістичний уряд у Прусах (який все ще урядує, без премієра Бравна, але з мін. внутрішніх справ Северінґом, тому, що новий правий пруський сойм не всилі скласти уряду) і призначити для Прус державного комісаря. В противному разі ґітлерівські лідери — Ґерінґ, Ґебельс, Франк, Штрассер і інші — на масових вічах у ріжних частинах держави одностайно заповіли, що Гітлер зломить зобовязання, яке прийняв перед марш. Гінденбурґом, і дозволить назад своїм штурмовим відділам носити при собі зброю і тоді, мовляв, „до трьох днів німецька вулиця буде очищена від банд і запанує спокій".

Але центральний уряд фон Папена, разом з ґен. Шляйхером, мабуть є іншого погляду. Виразно інший погляд заступають уряди південних країв, головно Баварії, які в диктатурі ґітлерівських боївок над німецькою вулицею вбачають саме найбільшу небезпеку громадянської війни. Введення воєнного стану та розвязання комуністичної партії не запевнить теж — на їх думку — спокою, якщо не буде збережений обєктивізм супроти всіх політичних ґруп, заінтересованих у виборчій кампанії. З виразними протиґітлерівськими погрозами виступають теж дві сторони: баварські народовці, які орґанізують 100-тисячну селянську армію, яка не хоче на баварській території ані виїмкових пруських законів ані охорони ґітлерівськими штурмовими відділами, — та соціялісти й комуністи, які в останніх днях, головно за посередництвом Льва Троцького, створили спільний „залізний" протиґітлерівський фронт, стаючи теж самому найбільшою загрозою для прилюдного ладу і для державного демократичного устрою.

У цій ситуації канцлер фон Папен і міністр внутрішніх справ фон Ґайль виїхали на нараду з марш. Гінденбурґом до його літньої резиденції. Про вислід розмов нічого офіціяльний комунікат не казав. Аж раптом останні телеґрами повідомляють про реактивування недавно скасованої заборони вуличних демонстрацій. Німецький уряд — у відповідь на погрози ґітлерівців узброїти свої відділи — загрозив розпорядком, який дозволив би військові і поліції на місці розстрілювати людей, схоплених серед вуличних бійок зі зброєю в руці.

Виходить, що уряд фон Папена частинно повернув до засобів правління канцлера Брінінґа. Престіж того уряду й острах перед отвертою боротьбою з Гітлером не дозволяє реактивувати й два інші згадані декрети Брінінґа—Ґренера: про розвязання штурмових відділів та їхні однострої. Не дозволяє цього й комуністична небезпека. Завітні мрії III. Інтернаціоналу: довести за всяку ціну до вибуху громадянської війни у Німеччині, провокувати скрізь і всюди заворушення і пекти на цьому свою печеню, розчаровуючи маси і в уряд і в Гітлера, — ці заміри Москви є надто пророчисті, щоби ослаблювати наймогутніший протикомуністичний німецький національний табор.

Німецький уряд старається іти посередньою дорогою. Чи вдасться йому опанувати ситуацію після первісних помилок, після загострення з власної вини противенств, — це покажуть уже найближчі дні.

Волинська дійсність.

Цінне признання польського часопису з приводу події в Олексинці.

Луцька ендецька „Земя Волинська" (ч. 28) з приводу події в с. Олексинці на Кремянеччині пише:

„Ще в 1920 р. підчас фатального відвороту польського війська з Волині під натиском більшовиків в околиці містечка Олексинця якийсь Іван Маляр вбиває у страшний спосіб 2-х польських вояків. Коли прогнано більшовиків, злочинець був арештований, а потім присудом польського суду покараний на 12 літ тяжкої вязниці. Вже в першому році кари Малярeві вдається втікти з вязниці. З того часу одинацять довгих літ скриває його українське населення. Дня 24 червня ц. р. його схопила поліція і вбила в моменті втечі. По кількох днях перед виносом тіла на цвинтар як зпід землі виросла зорганізована кількатисячна юрба українських селян з цілої околиці з сотнею хлопців („молойцуф") в українських строях на конях і з жидівською музикою, що грає революційні (?) пісні. Польська людність з жахом дивиться на цей маніфестаційний похорон вбивника наших жовнірів, що боролися за повернення кресів до Річипосполитої. Над труною Маляра хтось з присутніх виголосив прощальну промову, гльорифікуючи злочинця. Вигукам „слава" не було краю. Що ділялося в душах польської людности, про це краще не згадувати.

Олексинець доказав нам, що настрої, які сьогодні панують на терені села, є може ще гірші, ніж за попередніх років. Без сумніву на цю зміну впливає й криза, але з другого боку слід рахуватися з розростом сепаратистичних впливів на терені багатьох місцевостей нашого воєвідства. Про ці будь-що-будь грізні прояви треба повідомити суспільність, а не затаювати чи легковажити їх. Подібні справи слід трактувати більш реально, а не ошукувати себе й не робити того роду висновків на підтримку тези, що на Волині все в порядку щодо української „роботи"; коли напр., коли в якійсь місцевості засновується філія Т-ва ім. митрополита Могили, то вже „ціла околиця виступає з комунізуючого сельробізму", або коли десь там в якійсь місцевости гороxівського повіту підупала „Просвіта", то вже в цілім повіті йде рух за замикання „Просвіт" і т. п. Подібні методи у своїй консеквенції є дуже шкідливі й небажані, бо присипляють сторожкість громадянства. Одначе дійсність дуже часто говорить щось інше, ніж оптимістично настроєний кольпортер цього роду відомостей" і т. д.

На Волині дуже часто з мухи роблять вола. І тому ми, не маючи точних відомостей про подію в Олексинці, нічого не можемо сказати щодо правдивости опису в „Земі Волин.".

Та й у даному випадку важнішою річю є що інше. „Земя Волин." ствердила нарешті те, що ми твердили давно. А саме: Що тепер, після кількалітніх експериментів „певнівщини", настрої на селі погіршилися і що Волинь, як ми недавно писали, має подвійно хиткий ґрунт. Що

сякі могильні т-ва, ВУО, „рідні хати" і т. д. є декорацією на показ без позитивного народнього змісту. Що просвітянський рух не завмирає і що населення дуже цінить „Просвіти", Що кольпортери (очевидно з „делікатности" „З. В." не назвала кольпортерів „Укр. Ниви"), ширячи „інформації", буцім-то певняки вже морально перетробили волиняків, просто обманюють себе і чужих, і що врешті ці певняки своїм дурисвітством лише завогнюють настрої мас, штовхаючи їх на скрайні позиції.

Не дивуємося, що „З. В." іншого висновку з усіх волинських експериментів, крім „приготування вразі потреби одностайного фронту"(?), не всилі зробити. Але ті, що вже 4 роки вперто переводять згадані експерименти, повинні б уже спромогтися на льогічні й психольогічні висновки. А вони дуже прості й ясні: час уже, по-перше, трактувати українців, як свідому, дозрілу націю з її політично-культурними й господарськими вимогами і правами, за які вона бореться; по-друге, припинити раз назавжди експерименти в роді „горемиківщини", „оскільківщини", „певнівщини" й всякої іншої буфонади.

Крім лиха як стверджує „З. В.", вся ця моральна „неохайщина" нікому нічого не дає.

Senex.

Закарпаття.

ПОСТАНОВИ КОНГРЕСУ УКРАЇНСЬКОГО УЧИТЕЛЬСТВА.

У вчорашньому числі „Діла" подали ми коротке звідомлення з Конгресу Українського Учительства на Закарпатті, що радив у Густі дня 2. ц. м. Нині-ж містимо постанови Конгресу, що відносяться до української школи на Закарпатті, до позашкільної освіти і до господарського положення учительства. Постанови ті, що їх подаємо за ужгородським соціял-демократичним „Впередом", такі:

Конгрес домагається:

а) Позбавлення української школи язикового хаосу та покарання виновників того хаосу. Введення до державної учительської семинарії і гімназії в Мукачеві навчання всіх предметів в українській мові. Вибудування шкільних будинків для українських шкіл на Підкарпатті. Суму 21 міліонів корон чсл., призначену на вибудування краевого будинку, треба обернути на вибудування шкільних будинків по селах. Педаґоґічний нагляд над українськими школами має виконувати фаховець з апробацією на українські школи.

б) Зрушення „Народопросвітительного Союза" в Ужгороді і приділення круга праці просвітного союзу рефератові міністерства шкільництва і народньої освіти. До сільських бібліотек треба закуповувати українські книги, бо інших селяни не розуміють і не читають.

в) Платня учителів не може бути знижена, бо зниженням платні господарська кріза лише побільшилася6.

*

На закінчення подаємо, що презенційну лісту на Конгресі підписало 656 учителів і 70 гостей.

ЧИ ФРАНКО ПОВИНЕН МАТИ НАГРОБНИК? Хто каже, що так, нехай пішле жертву до „Центробанку" на вкладку ч. 9003. (чекове конто ч. 143,467; дописати: „На будову нагробника Франка").

Що казав Моцкін?

НЕПРИЄМНА ДЛЯ ПАТ-а ЗАЯВА ЖИДІВСЬКОГО ДІЯЧА.

У звязку з Конгресом Національностей у Відні польська офіціяльна пресова аґенція ПАТ оголосила інтервю з головою жидівських делеґацій Львом Моцкіном, в якому цей останній розпливався над чарівною ситуацією жидів у Польщі і — здається — копнув при цій нагоді німців та українців із Польщі, як непоправних мальконтентів, що вічно мають на язиці якісь неоправдані скарги й жалі. Читаючи те інтервю дивувалися ми трохи, бо знали, що п. Моцкін належить до діячів поважних і відважних, але подумали, що це може після виїзду п. Ґрінбавма з Польщі повіяв якийсь інший польсько-жидівський вітер, під впливом якихось невідомих нам закулісових розмов. Аж ось довідуємося, що й сам п. Моцкін був „дуже здивований", коли читав ніби своє власне інтервю. Коротко, жидівська преса поміщує заяву голови жидівської делеґації на віденський меншиневий конгрес п. Льва Моцкіна, в якому кажеться м. і. таке:

„Недавно Польська Телеграфічна Агенція оголосила інтервю, яке я буцім то дав про ситуацію жидів у Польщі. Наперед мушу ствердити, що я взагалі ніякого інтервю не давав і був дуже здивований, читаючи його. У Відні я прийняв керманича місцевого відділу ПАТ-а, з яким мав дуже коротку розмову, навіть не думаючи, що виміна куртуазійних слів може бути використана для преси. Що більше, зміст інформації ПАТ-а не відповідає словам, які я дійсно сказав. Я сказав лише керманичеві ПАТ-а, що комітет жидівських делегацій саме видав книжку про останню антисемітську кампанію у Польщі (університетські розрухи, бойкотовий рух і т .п.), що книжка обіймає обєктивне освітлення урядових актів і всі офіціяльні заяви урядових кол разом з безсторонньою оцінкою діяльности уряду в напрямку здавлення розрухів з одного боку та становища польських судових органів супроти тих жидів, які боронилися — з другого боку. Я додав також, що книжки про антисемітську кампанію в інших краях будуть мати гостріші закиди, ніж книжка про Польщу. Всього того, що інтервю ПАТ-а приписує мені, як мої слова, я ніколи не казав."

Як бачимо, то віденський кореспондент ПАТ-а позавидував лаврів краківському „Кур'єркові", який є славний зі своїх „розмов", якими „робить" питому свою „політику".

Рекляма і правдомовність.

„Ґазета Поранна" про віча Бачинського й о. Яворського в ліському повіті.

Вчорашня „Ґазета Поранна" робить рекляму послам ББ. Мих. Бачинському й о. Йосифові Яворському, які уладили в останніх днях аж 17 селянських віч на терені ліського повіту, чим, мовляв, причинилися до такого успокоєння населення, що „повторення подібних подій у майбутньому виключене".

З дальшої реляції „Ґазети Поранної" довідуємося, що оба ті посли „устійнили" причини кривавих подій у ліському повіті, якими є: темнота і нужда населення та підбурююча аґітація комуністів і українських тайних організацій. Щодо української інтеліґенції в повіті (нотарі, адвокати, учителі й священики), то вона, мовляв, заняла становище пасивне, а подекуди навіть сприяла заворушенням (як про це писав безсоромно той-же Бачинський у „Слові Польскім" з 16 ц. м.).

При кінці вчорашньої замітки в „Ґазеті Поранній" читаємо: „Акція УНДО в напрямі успокоєння населення випала дуже блідо. Відозва не могла мати наслідків з тої простої причини, що населення в більшости ...не вміє читати. (Чия це вина? — прим. склад.). А два посли, вислані на терен, були заледви в двох селах".

Автора цієї правдомовної замітки відсилаємо до вчорашнього „Діла", де на стороні 3. подано докладно, які українські посли й сенатори обіхали здовж і впоперек цілісінький ліський повіт, де стрінулися не тільки з населенням, але й інтервеніювали не раз і не десять в цілій низці справ у компетентних чинників.

Остаточний вислід румунських виборів.

БУКАРЕШТ, (ПАТ). По обчисленням центрального виборчого бюра остаточний вислід румунських виборів представляється так: З загального числа 387 мандатів нац.-цараністи дістали 277 мандатів, ліберали під проводом Дуки 28 мандатів, мадярська партія 14 манд., ліберали під проводом Братіяну 13 манд., хлопська партія Лупу 12 манд., протижидівська ліґа під проводом Кузи 11 манд., аґрарна партія Ґоґи 7 манд., соціял-демократи 6 манд., т. зв. Залізна сторожа 5 манд., жидівські партії 5 манд., національна ліґа під проводом Йорґи й Арджетояну 5 манд., народня партія Авереску 4 манд.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 21. ЛИПНЯ 1932.

СТ. ЛЕВИНСЬКИЙ. 4)

З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ.

ДЖІМ.

Не мала вона цього безмістовного щебетання пані Мічіко, але коли мала щось сказати, раніше думала, може тому, бо опинилась ненароком серед чужих і білих людей і не хотіла подобати в їх очах на дурну гуску.

Компліменти і цинічні завваги Деляваля приймала зі спокоєм і байдужністю, що їх може дати тільки правдиве незрозуміння. Правда, французької мови добре не знала, але й не старалася її зрозуміти. Найшлася серед нас як зловлена у засідку серна, що на неї звернені вже дула мисливських рушниць.

Небезпека могла загрожувати О Міцу хіба від алькоголю. Наші чарки раз-у-раз виповнялися по береги шумною рідиною. Вона не пила, але пив за неї удвоє Деляваль. Виглядав як людина, що навмисне опяняє себе, щоби своїм нетверезим станом виправдати якісь малопристойні слова або вчинки. З його уст плив нестримний потік слів привабливих бистроумних. Він вбирав О Міцу у слова, хоч очі його її розбирали.

Саме вийшла з ресторану остання японська пара і ми залишились самі. Сокічі ловив кожне слово Деляваля. Він подивляв його і вчився від нього. Джім почав одну зі своїх довгих розмов з проф. Іто, але його очі невпинно слідкували за кожним рухом О Міцу і Деляваля. Була поміж ними обома якась таємна гра, незрима для людського ока. Чи її предметом була О Міцу?

Шампан бовтався у чарках і Деляваль кидав —так здавалося — у порожняву світа свої бистроумні афоризми, Джім дивився, заздрив і засідався, а японці сміялися непорочним, непричасним сміхом. Було так, як скрізь на світі, коли зійдуться люди неоднакових темпераментів; повстають тоді прірви, що їх не засиплеш найвигадливішим добором слів і не виповниш їх шампаном найкращої марки. Є такі людські гурти, де балакати нерозумно, а мовчати небезпечно, де основи людської механіки вимагають протиставлення двох сил, виміни не слів, але вчинків або хитрощів.

Я знав Деляваля вже давно, тому зовсім не здивувався, коли побачив нараз О Міцу на його колінах. Сталося це, врештою, несподівано і я невсилі сьогодні сказати: як саме. Бідна О Міцу не знала, що з нею діється; сміялася ще завжди, але її погляд був повний запитів. Японці посміхалися ніяково і не знали, що робити. Для них ситуація ця була зовсім нова і непередбачена. Джім сидів без руху і дивився понуро у стіл. Всі ми мовчали, тільки Деляваль балакав невгамовно далі.

— Моя гарна лялечко — казав він до О Міцу — піднеси тепер ручечку... о, так! Значить, ти це знаєш... Дуже добре! А тепер повернись личком до мене, дістанеш цукорка.

І він дійсно упхав їй між губи круглу шоколядову помадку.

Всі мимохіть усміхнулися. — Може на тім і скінчиться — подумав я.

Але тоді знечевя рушилося тяжке тіло Джіма. Було так, якби Джім був частинкою непонучого природного катаклізму. Здавалося, що те, що станеться, не можна відвернути ані словами, ані вчинками, що ми всі, разом із О Міцу, будемо тільки безвольними свідками того, що творитиметься не так з волі як з інерції цього великого Джімового тіла, що нараз вийшло зі своєї довгої апатії та спокою.

А Джім простягнув свої великі руки до О Міцу і сказав спокійно:

— Ходіть до мене...

Вона поволі жувала в устах свого шоколядкового цукорка і дивилася на Джіма великими, здивованими очима. А він повторяв засапано:

— Ходіть до мене! Ходіть до мене!

Деляваль спантеличений у першій хвилині почав тепер тиснути О Міцу до себе і кричати:

— Не йдіть, не йдіть до нього! Чи не добре вам у мене, чи не годую вас цукорками? Не йдіть до нього!

Японці реготалися. Вони мало не покотилися під стіл від голосних веселощів. Сокічі то так і справді дістав спазмів від невгамовного реготу, весь спітнів і стягнув зі себе краватку.

Словацька молодь проти ідеольоґії єдности чехословацького народу.

Словацька молодь недавно влаштувала свій зїзд у Тренчанських Теплицях. Це було першим випадком у політичній історії Словаччини, що молодь у присутності старих словацьких політиків відважилася порушити таке складне питання, як словацька автономія, тощо. При відкритті зїзду було 200 молодих словаків, але протягом зїзду прибуло ще 200. Словацька молодь у своїх резолюціях виступила проти теперішнього устрою в Чехословаччині, домагалася автономії для Словаччини й одночасно осудила централістичну політику.

У зїзді брали участь старі словацькі політики: Шробар, Годжа, Медвецький, Штефанек і ін. Але ці старі політики не могли говорити, бо молодь не хотіла їх вислухати. І коли Штефанек хотів забрати слово, вся молодь закричала: „Геть зі слугами централізму!".

Другого дня Годжа помістив у „Словенському Денику" інтервю, в якім заявив, що словацька молодь виступила на свому зїзді не тільки проти політичного централізму, але і проти ідеольоґії єдности чеськословацького народу. Все те — по думці Годжі — спричинили централістичні уряди на Словаччині своєю політикою.

—o—

Дрібні вісти.

З Вашинґтону повідомляють, що американський уряд рішився взяти участь у світовій господарській конференції лише тоді, коли на ній не будуть порушувані питання военних довгів, репарацій і митної тарифи, — іншими словами найважніші господарські справи, які є болячкою світа. (УП).

Повінь на Рейні. В наслідок сильних дощів в останніх днях виступив Рейн з берегів. Вода скоро відноситься. Повінь помітна особливо в околицях Майнцу. Пожежні сторожі з помпами пущено в рух.

У вязниці в Бріґ в Німеччині прийшло до розрухів між вязнями. В часі розрухів зібралась була на вулиці юрба комуністів, що криками підбурювала вязнів. Поліція встановила знову порядок. Частина вязничних келій зруйнована.

Коло Вомрат в Німеччині вбив грім нараз 25 овець. Перед бурею вівці збились були тісно в одну купу і так лише можна собі пояснити цей небуденний випадок.

—o—

Гітлер погрожує урядові і президентові.

БЕРЛІН (ПАТ). У Кеніґсберґу дійшло до гострого непорозуміння між гітлерівцями і поліцією з приводу береження ладу в місті кінними відділами поліції. Гітлер телеграфічно запротестував перед през. Гінденбурґом і канцлером фон Папеном та мін. внутрішніх справ Ґайлем запевняючи, що штурмові відділи гітлерівців удержали би лад. Гітлер добачує в гострих мірах уряду і поліції нові шикани руху народніх соціялістів та погрожує, що подібні потягнення уряду доведуть до катастрофи в Німеччині.

Економічний огляд.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

Друга пятирічка на Україні.

„Польска Господарча" в останньому числі подає за статтею Наумова, поміщеною в „Комуністі", слідуючі дані про другу пятирічку, що відносяться головно до України. В 1937 р. продукція вугілля має осягнути 108 міл. тон проти 49.3 м. т. в біжучому році. З тою метою незалежно від реконструкції старих шахт мають побудувати 58 нових шахт, головно у північному Домбасі. Для цілости українського промислу засадниче значіння матимуть могутні електричні стації, які будуть продукувати в 1937 р. 4.2 міл. кільоватів проти 1.6 міл. у п. році. Ряд реконструкцій та інвестицій у металюрґічному промислі має піднести українську продукцію заліза з 5 міл. тон тепер на 12 міл. тон у 1937 р. і продукцію сталі з 4.3 міл. тон до 13.5 м. тон. Будова машин має зрости тричі, хемічна продукція в четверо. Біля 3.500 км. залізничних доріг мали би бути зелектризовані, а перевантажні праці змеханізовані. Доріг плянується побудувати 20.000 км., а крім того завести водну сполуку Дніпра з Доном через Самару, Вовче і Тару.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

Запас золота і валют меншає.

З уваги на те, що згідно з даними білянсу Банку Польського зменшились та виявляють тенденцію дальшого зменшення запаси золота і валют, що викликує все більше занепокоєння, компетентні чинники радять не привязувати до того явища надто великої ваги. Темпо — мовляв — відпливу золота і валют з емісійного польського банку не є сильніше, ніж в інших краях середньої Европи. Банк Польський має все ще більше 40 проц. покриття обігу банкнотів.

Чужий капітал у Польщі.

„Ґазета Варшавска" подає знаменні цифри, що торкаються участи закордонного капіталу в господарському польському житті. В 1930 р. третина акційних капіталів у Польщі належала чужинцям, а 64 проц. усіх акційних спілок була під впливом чужинців. У чужих руках є акційного капіталу в нафтовому промислі 93 проц., в гутничому 74.9 проц., в паперовому 64.4 проц., у хемічному 62.8 проц. З польських банків тільки краєвим капіталом працює 5: Банк Зарібкових Спілок, Цукорництва, Західний, Виленський Земельний і Кооперативних Товариств. „Газ. Варш." звертає увагу на велику небезпеку такого стану річей, бо цифри ті є актуальні як раніше так і тепер.

Пляновані зміни в політиці зовнішньої торговлі.

Поважні турботи спричинює урядові і госп. колам постійне погіршування торговельного білянсу. Польський експорт упав за останній час нижче 80 міл. зол. місячно, а імпорт у висоті біля 60 міл. зол. місячно є „необхідним лихом". Дальше його скорочення є ледви чи можливе і тому міродатні чинники шукають іншої бази, на яку моглиб сперти у майбутньому товарообмін із закордоном. З моментом, коли новоопрацьована митна тарифа стане важною, заміряє уряд піддати ревізії торговельні взаємини з іншими державами. В першу чергу річ іде про ті держави, з якими Польща торгує пасивно. Є це: Німеччина, Франція, Італія, Швайцарія і Злуч. Держави Америки. Польський уряд шукає способів, при помочі котрих мігби, якщо не збалянсувати товару виміну з цими державами, то бодай зменшити пасивне сальдо. А воно щодо згаданих пятьох держав рівналось у м. р. 232.2 міл. золотих.

СВІТОВА ХРОНІКА.

Позиція доляра закріпилась.

Після тривожних алярмів, які ще так недавно лунали по світі, зокрема в Польщі, країні особливо чуттєвій на долярову долю, — після курсових хитань доляр повернув до значіння і поваги. Мандрівка золота з Америки скінчилась, короткоречинцеві кредити заграниця стягнула і нема вже більше зовнішної загрози для вартости доляра. Така загроза могла би зявитись, коли би уряд рішився на якісь крайні посунення у своїй господарсько-фінансовій політиці.

Фінансові сензації Анґлії.

Останні дні принесли з Льондону дві сензації, що звернули увагу всього світа. Перша — це обниження дисконтової стопи до найнижчого рівня на світі, який має лише Швайцарія, а саме 2 проц. (Париж і Нюйорк $2^1/_2$, Варшава — пригадуємо — $7^1/_2$!). Великий наплив золота та поважні льокати американців і французів в Анґлії довели до такої обильности гроша, яку справді позавидувати можуть Анґлії краї середньої і східної Европи, що задихаються від його тісноти. Приватна процентова стопа є там ще нижча, усього 1 проц. Обниження дисконтової стопи підготовило другий сміливий крок Анґлії в ділянці фінансів. Є це переміна (т. зв. конверсія) 5 проц. военної позички на $3^1/_2$ процентову. Через те, що номінальна вартість позички виносить 2 міліярди фунтів (64 міліярдів зол.), редукція відсотків принесе урядові 30 міл. фунтів бюджетових ощадностей. Сміливість того кроку і його симптоматичність підкреслює ще та обставина, що конверсія є добровільна, себто уряд рахується з великим довірям своїх громадян (на що зрештою вказує факт зросту курсів усіх держ. паперів) і не думає, аби скількість бажаючих повернути їм гроші була надто велика. Мало котрий уряд може дозволити собі на таку певність себе.

Безробітні пароплави.

Небувала криза сучасного світового господарства спричинила не тільки серед людей безробіття. Вона віддзеркалюється теж між іншим у корабельній плавбі. На останній конференції німецьких корабельних товариств подано цікаві цифри з цієї царини. На 70.13 міл. світового торговельного тонажу 13.04 міл., тобто 19 проц. спить у пристанях, дожидаючи кращих часів. Найгірше виглядає справа в Німеччині, де з 4.3 міл. товару 31 проц. є нечинна. Найкраще є в Японії (з 4.3—8 проц.) і в Анґлії (з 20.3—14 проц.).

В.Н-вич.

Польща приступає до анґлійсько-французького пакту.

Польський уряд зголосив одночасно в Льондоні і в Парижі через своїх амбасадорів готовість приступити до англійсько-французького пакту. Польську ноту зложив амбасадор Скірмунт у міністерстві закордонних справ у Льондоні особисто. Німеччина свого приступлення до пакту досі не зголосила.

—o—

А тимчасом сцена, що надто вже довго, без усяких змін, протягалася, дістала несподівану розвязку. Кольорова лялечка Делявала простягнула ненароком рученята до Джіма, зовсім так, як це робить мала дитина, що попаде на руки чужої особи і нараз, побачивши свою рідну маму, видирається до неї. Нічого не помогли протести Делявала. О Міцу пішла на руки велитня Джіма, пригорнулася цілим тілом до нього і зложила на його лицівці теплий, вогкий цілунок. Чи можна було бажати більше?

Я вперше тоді побачив у Джіма такий щирий, веселий сміх. Він з одного разу випив повну склянку шампана і почав переповідати напамять цілі партії з Цуре-Зуре-Ґуша, улюбленого японського поета. О Міцу сміялася і плескала в долоні. Вона почала багато балакати по японськи, мішаючи запити з коротенькими віршиками, що падали поміж нас свіжі і запашні, як щойно зірвані квіти. Вона почувала себе такою безпечною під опікою тяжкої Джімової руки...

Тільки на Делявала жаль було дивитися. Він мало не витерезів від великого хвилювання, втратив гумор і дотеп, і нарешті задрімав дипльоматично на постелі.

Думаю часом, що без визиваючого жесту Делявала, О Міцу ніколи не попала би на руки Джіма і його обличча довіку не зазнало би цілунку її вуст.

Дивно часом складається на світі...

—o—

ОСТАННІ ВІСТИ

УРЯДОВИЙ КОМІСАР ДЛЯ ПРУС.

Кріваві сутички в Німеччині.

БЕРЛІН, 20. 7. (ПАТ). Вже в вівторок, 20. липня ц. р. пруський уряд зліквідують і заіменують урядового комісаря для Прус, яким буде мабуть сам канцлер фон Папен. Він запропонує пруському премієрові і міністрові внутр. справ, аби пруський кабінет подався добровільно до димісії. Якщо премієр Бравн відмовиться димісіонувати, тоді в Прусах буде проґолошений стан облоги і ціла виконавча влада перейшла би на центральний нім. уряд, а поліція підлягала би команді мін. Німеччини. Предсідник пруського сойму гітлерівець Керль вислав до канцлера фон Папена листа з домаганням іменувати урядового комісаря для Прус на основі 48 статті ваймарської конституції. Німецька преса дуже скептично дивиться на таку розвязку справи в Прусах і побоюється, аби іменування урядового комісаря не загрожувало єдности нім. держави. Центрові партії заявляють, що якби нім. уряд зломив постанови конституції, тоді уряди полудневих нім. країв виступили би з цілою рішучістю проти нім. центрального уряду, підкреслюючи свою солідарність з Прусами.

Не вважаючи на заборону вуличних демонстрацій, в вівторок 20. липня ц. р. прийшло до кривавих сутичок між комуністами і гітлерівцями в Кельн, де вбито робітника, а кількох тяжко поранено. Теж у Ерле і Кресель та інших містах прийшло до кривавих сутичок між гітлерівцями і комуністами та соціялістами.

—o—

НІМЕЧЧИНА НЕ ПРИСТУПИТЬ ДО АНҐЛІЙСЬКО-ФРАНЦУСЬКОЇ УМОВИ.

ЛЬОНДОН, 19. 7. (ПАТ). Шарже д'афер нім. амбасади в Льондоні гр. Бернсдорф конферував в англ. міністерстві закорд. справ з метою довідатися, чи анґл.-французька умова звернена проти більшовиків, бо тоді Німеччина не могла би приступити до цеї умови.

ЗАСІДАННЯ РАДИ МІНІСТРІВ.

Польська преса повідомляє, що з кінцем цього тижня відбудеться засідання Ради Міністрів під проводом заступника премієра проф. Завадського, на якому обговорять чотири декрети, які відносяться до рільництва, а саме: декрет про судовий нагляд у рільництві, декрет про мирові суди у кредитових справах дрібної земельної власности, новеля до грошевої лихви і декрет про сеґреґацію вірительностей у парцеляції.

ЛЕТУСЬКА КАТАСТРОФА В ПОЛЬЩІ.

КЕЛЬЦЕ, 19. 7. (ПАТ). У вівторок 19. липня ц. р. біля год. 9. рано капітан Орлінський осів на полях біля села Скронін, недалеко стації Белачів з приводу дефекту в моторі. Летун кап. Орлінський вийшов живим з катастрофи. Літак розбитий. Капітан Орлінський їхав на рейд до Цюріху.

ПРОКУРАТОР ЗАПРОТЕСТУВАВ ПРОТИ ЗВІЛЬНЕННЯ АРЕШТОВАНОГО НОТАРЯ.

Перед кількома днями арештовано у Львові нотаря Адама Маера, якого слідчий суддя Махета негайно на другий день по переслуханні звільнив з арештів. Проти звільнення слідчим суддею запротестував прок. Пехе і протест розглядає сенат окружного суду.

З організаційного руху.

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ В КРАСНОІЛІ

В Красноілі відбулося під голим небом велике віче УНДО. Всіх учасників було около чотири тисячі з громад: Красноіля, Білоберізка, Барвінкова, Устерики, Ясенів Горішний, Жабє, Довгополе Перехресне, Голови і Стебні. Посол Чукур обговорив діяльність українських послів. Реферат Чукура тревав понад 2 години. Не вважаючи на страшенну спеку, вічевики не розходилися а слухали промови посла. Вічем проводив на внесок посла Чукура бувший посол і начальник громади в Жабю Шекерик-Доників. Ухвалено довіря українським послам обох клюбів. Крім цього ухвалено резолюції, домагаючися розложити дороговий податок у натурі, щоби гуцули могли його відробити. Віче пройшло з дуже добрим успіхом, а присутні на вічу радикали протестували проти того, що деякі священики називають їх безбожниками.

—o—

У власній обороні.

Відгуки процесу проф. К. Студинського.

Справа, яка була предметом розгляду голосного процесу проф. К. Студинського проти „Діла“ і „Ч. Калини“ вже давно протомоніла, нас і українське громадянство перестала цікавити і ми дуже нерадо завертаємо до якихнебудь її відгуків, уважаючи, що досить уже було тієї прикрої для всіх українців скандалістики. Даємо оце місце п. Іванові Крушельницькому виключно тому, що він просить Редакцію дозволити йому боронитись від атак, яких не припиняє радянофільський табор. Уважаємо теж, що з моментом, коли проф. Студинський сам заперечує, наче сказав щось образливе про д-ра Л. Чикаленка — ця справа вичерпана. Тому дальше на цю тему ніяких заяв, спростувань і т. п. полеміки містити не будемо. — *Редакція.*

Вельмишановний Пане Редакторе!

У звязку з поданою до загального відома заявою ВП. д-ра Степана Біляка, правного заступника д-ра Л. Чикаленка, та зацитованим у тій заяві листом проф. К. Студинського („Діло“ ч. 150. з. 10. VII. 1932.) прошу Вас не відмовитися надрукувати на сторінках Вашого шановного часопису таке моє маленьке вияснення в імя правди:

Мою розмову, яку — на моє лихо — мав я з проф. К. Студинським дня 6. XII. 1931, а також відомий закид, який зробив тоді проф. К. Студинський д-р Л. Чикаленкові, чув не тільки я, але ще й другий товариш, а саме проф. Михайло Васьків, який усі мої зізнання потвердив перед ВП. П. меценасом Степаном Шухевичем. Дуже жалую, що того товариша не покликано на свідка в процесі проф. К. Студинського, бо тоді певне проф. К. Студинський не мав би відваги твердити, що факти, подані мною на розправі були неправдиві, не суґерував би загальній опінії, що мої зізнання вимагають „висвітлення“, ані не заперечував би так відважно всього того, що дня 6. XII. 1931 у відомій розмові сказав.

Рівночасно прошу Вас дуже подати до загального відома, що всі закиди, які роблять мені ріжні радянофільські журнали („нпр. „Нові Шляхи“ ч. 5, 6—7) є свідомим — і тому ще більше нікчемним — наклепом та виссаною з пальця брехнею, яку незабаром матиму змогу наглядно виказати.

Станиславів, дня 17. липня 1932.

Д-р Іван М. Крушельницький,
гімназ. учитель.

—o—

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 1880-?

— **Машини до шиття** нові від 200 золотих поручає **Юліян Ломага,** Львів, Валова 11. 13-20

— **Касаційна розправа Ріти Ґорґонової** відбудеться перед Найвищим Судом у Варшаві в четвер 21. ц. м. По думці правників вирок львівського суду буде правдоподібно скасований.

— **Нова польська парохія** твориться в Олесеві біля Пацикова, пов. Станиславів, де заходом власника дібр Пациків Александра Левицького, відомого фабриканта порцеляни, повстає модерне літнище для Станиславова на зразок львівських Брухович. Згаданий Левицький подарував уже відповідну площу в парку під будову костела, а крім цього записав 22 морги землі як вивінування римо-кат. парохії (дотація для пароха). Поки буде збудований великий мурований костел, вибудувала в Олесеві управа дібр тимчасову лат. богослужебну каплицю, посвячення якої відбулося в неділю 10 ц. м.

— **Американські українці — Вітовському.** Як довідуємося, зложили були в часі Зелених Свят американські українці вінець на могилі бл. п. полк. Вітовського у Берліні. (УП.).

— **З д'яльности Українського Бюра в Берліні.** Дня 8 липня 1932 відбувся в Українському Бюрі в Берліні третий з черги відчит на українські теми в німецькій мові. Відчит був дуже цікавий, його темою було: Положення на Радянській Україні. Як звичайно, відчит стягнув до Бюра досить численну публику, що цікавиться українськими справами. По відчиті відбулась коротка дискусія. Слідуючий відчит про господарство Радянської України відбудеться по феріях.

— **Україніка.** Париський місячник „Affaires Etrangeres“ помістив у числі з 25-го червня статтю І. Борщака „Чи Пальмерстон підтримував угорську революцію? За невиданими документами“. Стаття ця обговорює також відношення Миколи І-го до східно-галицького питання.

— **Срібні десятьзолотівки** появляться уже в обігу в перших днях серпня ц. р. на місце стягнених з обігу десятьзолотових банкнотів. Форма срібних десятьзолотівок буде більша від срібних пятизолотівок.

— **Напад на товаровий потяг біля Львова.** Ще в середу, 14. липня ц. р. напали бандити за Сиховом на товаровий потяг, який [illegible] Львова і забрали дві скрині тютюну [illegible] скриню папіросів вартости біля 30.000 [illegible] тютюном негайно втікли на ваті до Льв[illegible] папіроси заховали в житі. По двох дня[illegible] ли в ночі ще за папіросами, але тут [illegible] повезло, бо поліція негайно бандитів [illegible] ла, а саме: Станислава Квецінського і [illegible] Оскара Шпрісера.

— **Мировий судля перед судом.** У [illegible] відбувається процес мирового судді [illegible] Дембського за те, що підчас свого ура[illegible] ошукував сторони, брав хабарі, [illegible] скарги і документи і вкінці присвоїв собі [illegible] зол. власности дирекції державних лісів, [illegible] правним референтом. За добрих час[illegible] судлювання обманював темних але багат[illegible] лян, висилаючи багатьом селянам урядові [illegible] відомлення про признання для них [illegible] спадщини в Америці, за що казав собі [illegible] грубі гроші. Присвоював собі теж судові [illegible] зити, а за хабарі видавав поліції протизак[illegible] порученя.

— **Грім убив 5 коров.** У Космачі, пов. К[illegible] мия, убив грім 5 коров, які в часі бурі сх[illegible] ся під деревом.

— **Крадіж у церкві.** Незнані злодії вло[illegible] через вікно до церкви в Черніеві, пов. Стани[illegible] вів, де розбили дві скарбонки, звідки заб[illegible] всю готівку.

— **Туча-злива в Підлипцях, пов. Золочів.** [illegible] шуть нам: Дня 15. VII., себто в мин. [illegible] найшла страшна туча-злива на Підлипці і Т[illegible] стянець Малий в золочівськім повіті. [illegible] дощ з градом ріжної величини, що пада[illegible] ну, спричинив велику катастрофу, зал[illegible] до 60 моргів городів, поля і сіножати. Т[illegible] дощу не памятають у селі. Понищена гор[illegible] вина, прибите до землі збіже, поломана [illegible] в часі свого цвіту, лежить овес і ячмінь. С[illegible] в полі годі обчислити і нарід журиться, [illegible] не збіже, чи може буде збирати саму [illegible] Вода підмулила хату Ів. Паньжевича, котрої [illegible] стіни завалилися; підмулила теж хату [illegible] Магди Рубас і забрала одну стіну стодоли [illegible] Івашкова. Потік, що пливе через Підлип[illegible] мінився у рвучу гірську ріку, забираючи [illegible] бою городовину, вириваючи береги горо[illegible] піль. Найбільшу шкоду заподіяв він на г[illegible] приходстві в Підлипцях. Зірваний міст [illegible] двірю приходства пішов з водою, а філ[illegible] забрали до 150 м. куб. землі, так, що те[illegible] ликий яр ділить економічні будинки від [illegible] шкання пароха. В цілім селі дороги по[illegible] а филі води повибивали глибокі ями, так, [illegible] обійти їх трудно, а їхати возом неможли[illegible] тут жнива за плечима. Чого злива не [illegible] того не буде як і куди під стріху стодоли [illegible] сти... Нечайний доплив води затопив [illegible] млинів у Плугові, а на сіножатях між Плугов[illegible] Підлипцями і Лукою утворилося озеро, по [illegible] трім пливали копиці сіна та покоси. Обчисле[illegible] ням і списом шкід займаються місцеві с[illegible] люди.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 21. ЛИПНЯ 1932.

МАРКІЯН ҐАВДЯК.

Павло Тутковський.

(Памяти великого вченого.

Два роки у червні минуло від смерти вченого европейської слави, академика Павла Тутковського, що положив величезні заслуги для розвитку науки географії, а зокрема для наших дослідів.

Із довгого списку праць П. Тутковського у ділянці географії та геольоґії, що зайняв би собою книжечку, бажаємо вийняти та обговорити лише кілька великих праць, яким присвятив він ціле своє повне трудів життя. Саме список праць каже нам, що П. Тутковський вже в 28. році життя (ур. 1858) друкував дві свої перші праці про мікрофавни України. Протягом більш як четвертини століття прослідкував юрські, крейдяні, палео- і неогенні поклади в усіх місцях українських земель та їх мікрофавну, а рівночасно удосконалював методу праці мікроскопійної аналізи.

Звичайно вчені досліджували та визначували геольоґічний вік покладів палеонтольоґічною, але макроскопійною методою. Тутковський заме поширив мало відому і вживану методу кезапальної мікрофавни та мікрофльори. У численних своїх працях з цього обсягу оголошуваних та реферованих у передвоєнних російських та чужинних наукових періодиках (від 1886 до 1911 року), дослідив та описав величезну скількість мікрофавни України ріжних для ріжних поверхів та дуже характеристичних для кожного окремого поверху. Ним дав Тутковський змогу користуватися цими формами при визначуванні геольоґічного віку осадових пород України.

Як завершення своїх довголітніх дослідів над мікрофавнами України видав у 1925 році велику працю „Копальні мікрофавни України“, що вийшла як І. том Трудів Фізично-Математичного Відділу ВУАН в Київі. Вага цієї праці лежить головно у 42 таблицях з 767 малюнками українських мікрофавн головніших поверхів, що мають служити новим дослідникам як облегчення їхньої дальшої праці. Рівночасно подав автор точні методи та літературу для визначування мікрофавн України.

Другою працею, в яку акад. Тутковський вложив чимало енерґії та знання було розроблення української природничої термінольоґії. Він вважав її пекучою потребою, знаючи, що в мові українського народу істнують великі скарби і треба лише вишукати їх та усталити відповідні терміни. Рівночасно виступав проти кованя невдатних термінів та проти засмічування української природничої термінольоґії словами російського походження.

У II. томі „Матеріялів до української природничої термінольоґії та номенклятури“ ВУАН подав акад. Тутковський проєкт словника геольоґічної термінольоґії. Залишивши покищо опрацювання географічної термінольоґії, уважав цей проєкт за тимчасовий реєстр найпотрібніших термінів з усіх помічних наук для географії, як геольоґії, мінеральоґії, петрографії, палеонтольоґії та ґрунтознавства. Облегчену мав працю акад. Тутковський тим, що значну частину праці виконали вже давніше галицькі вчені Іван Верхратський та Степан Рудницький. Їхні праці послужили акад. Тутковському як головне джерело, яке використав для зложення двох реєстрів геольоґічного словника, реєстра українсько-російського та російсько-українського. Зібрано там яких 35 тисяч термінів, зберігаючи правопис авторів та з покликанням на джерела. На кожний російський термін є подані українські синоніми, що віддають його значіння у ріжних відтінках. Нпр. на російський пр[illegible] „скважистый“ є поданих 11 українських [illegible] мів: щілистий, шпаруватий, дірчуватий, [illegible] кастий, діркатий, дірчастий, подірчуватий, [illegible] товий, поруватий, порозний, макуховатий, [illegible] російський термін „топь“ є поданих сорок і [illegible] синонімів, з яких один прийнятий, вид[illegible] курсивою. Ця велика скількість українських с[illegible] нонімів свідчить про велике богацтво укра[illegible] ської мови та підтверджує тезу акад. Тутко[illegible] ського про потребу творення української пр[illegible] родничої термінольоґії зі скарбів народ[illegible] мови.

Працю над редакцією геольоґічного слов[illegible] ка покінчив акад. Тутковський у 1919 році, [illegible] ком вийшла вона щойно в 1923 році.

Під кінець свого трудящого життя [illegible] акад. Тутковський велику основну пра[illegible] вийшла в 1927 році п. з. „Загальне [illegible] ство“, як підручник для вищих шкіл і для са[illegible] освіти. Книга повстала з викладів загальн[illegible] ографії, читаних до року 1924 у київському Ін[illegible] ституті Народньої Освіти. [illegible] Книга в Галичині, на жаль, мало відома і [illegible] ширена, а яка не має собі рівних серед [illegible] підручників географії своєю основністю, [illegible] ним викладом, а передовсім багатством [illegible] лу про рідний край. Найобширніше [illegible] на фізична і біографічна частина загальн[illegible] ографії і в них находимо безліч [illegible] пізнання фізичних та біографічних [illegible] їнських земель, як рівнож і малюнків, що [illegible] трують ці явища. Прикладом можуть [illegible] розділи про механічну та хемічну [illegible] води, де цілі розвідки присвятив [illegible] ральним водам, красовим явищам та [illegible] ським водам на Україні.

Із розділів фізичної географії, що [illegible] ють про причини вульканічних [illegible] довідуємося про наукові [illegible]

— **Туча і град над черновецьким повітом.** В мин. неділю навістила Буковину туча з градом. Місцями падав град завбільшки курячого яйця. Школа на полях і по городах велика. Декуди й до половини повибивало. Злівечило кукурудзи й поломило навіть дерева. Худобу на вільних місцях град убивав. Східна половина міста Чернівців опинилася з розбитими шибами. Ще не відомо, яка за велика смуга Буковини потерпіла від тучі і граду. Але зважившн те, що поза мі... стом чути було здалека громові гуркоти з три години й тучева хмара посувалася надзвичайно скоро, можна догадуватися, що широкі смуги потерпіли від тучі і граду. До всієї біди ще й цього лиха не ставало... („Час“).

— **Журналістичний семінар у Берліні.** У Берліні заложено недавно спеціяльний журналістичний семінар, завданням якого є практично вишколювати журналістів та редакторів, вводити їх у журналістично-публіцистичну техніку, способи репортажі і т. п. Вартість того семінара полягає у тому, що він дає змогу молоді в скорому часі практично війти в такий пазагал комплікований матеріял праці та структуру всієї газетної праці.

— **Летунська спортова виставка у Берліні.** В осені цього року відбудеться у Берліні летунська спортова виставка. Вона буде обіймати такі відділи: історія летунства, моделі літаків, летунський спорт, промислові вироби з обсягу летунського спорту, самозбудовані літаки, організація летунських майданів, воздушна туристика та перегони. Підчас цілої виставки будуть відбуватися пописи літакових спортових вправ. Треба замітити, що Берлін є одиноким місцем, де найкраще розбудовані летунські спортові майдани.

— **Виграв подорож по Европі.** На днях прибув до Берліна один молодий американець Пербелі. Свою подорож виграв він випадково беручи участь в одному часописному конкурсі. Журнал „Ді Емерікен Бой“ розписав конкурс на найкращу статтю на тему: „Чому хотів би я перевести свої ферії в Німеччині?“ Стаття не мала мати більше, як 300 слів. До суддів належали між іншим також і німецький посол в Америці. Прийшло около 3.000 статтей і з них вибрали одну. Автор їздить собі тепер даром по Німеччині на кошт журналу. Побут його розраховано на 3 тижні. Мови німецької він не знає, тому всюди дають йому перекладчика.

— **Скільки Льондон зїдає хліба?** Відповідь на це питання дає статистика союзу льондонських пекарів, які обрахували, що Льондон зїдає на тиждень 25 міліонів бохонців хліба. Ті бохонці, уложені один поруч другого, заняли б 600 англійських миль довжини.

— **Ріжні вістки.** Американський сенат відкинув проект, щоби дозволити свобідну продажу пива. — За червень скількість безробітних у Англії зросла на 6.000. Тепер є їх усіх 2,747.343 зареєстрованих. — У Греції появилось в обігу багато фальшивих монет по 10 і 20 драхм. — Проект, щоби офіціяльно стабілізувати долар, американський сенат відкинув. — У Ню Йорку є тепер приблизно міліон безробітних; так каже міська статистика. — 14 липня відбувся в Парижі зїзд „Міжнародньої Федерації ділового жіноцтва“. — 24 липня в усіх церквах Англії молитисьмуть за успіх імперської конференції в Оттаві. — Французький орган роялістів щоденник „Акціон Франсез“ опинився у скрутнім фінансовім становищі і друкує заклики до своїх однодумців, щоби його ратувати.

— **Справлення помилки.** У вчорашньому (157) числі „Діла“ в статейці **„Наглий суд у Сяноці!“**, перекручено в заголовку другої замітки слово **„послів“** на „партій“. Дотичний заголовок має виглядати так: „Хто з українських послів займався розглядом ліських подій та інтервенціями?“

Всячина.

Німецька полева почта у світовій війні.

Про полеву почту й її завдання знають люди дуже мало, хоча вона має особливо у війні величезне значіння. Міліони німецьких вояків, що служили на фронті, а дальше й сотки тисяч, а пізніше міліони полонених, все це мусіло бути відповідно обслуговуване. А до того всього неодно мусло оставати у тайні, себто полеві почтові експозитури були тайні, щоб не зраджувати руху дивізій в часі маневрової війни. Служба такої почти була дуже відповідальна і вимагала від людей великої посвяти. Також залізниці, літаки, телеграф і телефон служили транспортними засобами для почти.

Найвищим начальником военної почти був „фельдоберпостмайстер“, приділений до головного генералквартирмайстра. Ним був за весь час війни тайний почтовий радник Доміслав. Коли зважити те, що настрій армії залежний від її получення з родиною та від скорости того получення, тоді можна пізнати, як відповідальний є такий пост. Шеф того уряду мусить дбати за своєчасну доставу почти полевим почтовим експозитурам, дбати за відповідне получення між поодинокими арміями, за використання всіх лише можливих получень ітп. Про все він мусить порозумітись з начальною командою армії, бо вона в першу чергу дбала за транспорт самої армії, а не почти. Одно з другим мусіло погоджуватись. До того всього долучувались ще численні зміни почтового полевого персоналу, бо в час війни відбувались часті перегрупування, перестановки частин та людей ітп. між ріжними фронтами, західним та східним, італійським і балканським ітп. В одному дні могло бути все змінене до непізнання і ніякий вироблений плян не помагав. Він мусів також змінятись і то змінятись скоро, щоби людей на фронті відповідно обслуговувати. Такі зміни приходили дуже часто. До того всього приходила журба за почтовий персонал. На початку війни почтовий персонал німецької армії мав коло 2500 людей, а при кінці війни коло 7000 людей. Щоправда за харчування й оплату персоналу, як також всі інші почтові видатки, відповідала команда армії.

Головним носієм почтового руху у війні були полеві почти, що підлягали армейським почтовим директорам. Все йшло неофранковане і та обставина довела була до того, що на початку війни поодинокі вояки одержували пакунки цілими мішками. Всі використовували ту обставину. Був час, що на фронті вояки були пересичені ріжними подарунками, а почта була перетяжена працею. З часом це припинилось. Голодова бльокада дала себе відчути. Не було що висилати на фронт.

Важливе значіння мало замикання почти для запілля або поодиноких частин командою і поодинокими комендантами з огляду на таемність рухів армії. Тоді сипались нарікання на почту, але ніхто не міг дізнатись, що почта замкнена через тайність руху військ. Пізніше казали про це в наказах армії і негодування щезало, але лише тоді, коли армії осягали успіхи, як це бувало у Бельгії або у Франції. Нарікання на почтових урядників також зникали, бо тому всьому вони не були винні.

Щоби виробити собі поняття, що почта у війні зробила, треба звернути увагу на те, що німецька полева почта у війні перевезла понад 29 міліярдів посилок, а на сам перевіз почти у 1917 році зужито 3588 вагонів, а на виріб нових почтових мішків видано 73 міліонів марок.

Особливо важке завдання мала почта з доставою почти для полонених. В листопаді 1914 року мала Німеччина коло 450.000 полонених, а при кінці війни коло 2,5 міліонів. Мимо заборони і цензури люди ці старалися служити своїй державі ріжними способами і старалися у листах передавати тайним чорнилом відомости, які вже на місцях викликувано хемічно і відчитувано. Листи з чужини мали майже в більшости неточні адреси. По порозумінню з Червоним Хрестом і міністерством війни заложено в 1914 р. окрему почту для воєнних полонених. Довіря до німецької почти і солідности було велике. З Росії і Франції пересилали листи для вояків прямо до Німеччини в надії, що німецька почта знайде тих вояків, коли тимчасом ті вояки вже давно погинули. Це ділось тому, що ті армії не друкували у себе ліст погибших, як це робили австрійці і німці. Почта для полонених перепустила через свої руки коло 85 міліонів посилок і в 1917 р. підчас оглядин її делегацією Червоного Хреста дістала похвалу; усім іншим державам запропоновано завести щось подібного у себе.

Перші спроби завести літаки у почтовій службі датуються ще з часів війни. 18 лютого 1918 р. німецька почта мала дуже великі віддалі для обслуговування, бо в тому році німецька 10 армія обсадила була Україну аж по Кавказ. У квітні 1918 р. заведено летунську почту між Берестям Литовським і Києвом. Лінію обслуговували двома літаками, що везли по 65 кг. почтових посилок. Пізніше долучились ще лінії до Одеси, Полтави, Севастополю, Букарешту і т. п.

В листопаді 1918 р. німецька полева почта знайшлась у тяжкому положенні. Всі засоби комунікації були потрібні для відвозу назад военного матеріялу та армії і про почту ніхто й не думав. Лише завдяки солідности почтових урядовців дуже мало почтового майна попало в руки наступаючого ворога на західному фронті.

Страти мали почтові урядовці великі, бо вони все були на висунених позиціях фронту. Гинули вони від літаків та далекострільних гармат. Тут варто ще також зазначити, що німецька „Люфтганза“ у своїх початках навязала була свої перші звязки з істнуючою тоді ще українською державою, про що вона згадує в ювилейній брошурі з нагоди десятиліття свого істнування.

З наших видавництв.

„Шлях виховання і навчання“.

Треба радіти, що Взаїмна Поміч Укр. Вчительства взялася за нашу педагогічну літературу. Факт, що вона спромоглася на свій, єдиний у межах Польщі, педагогічно-методичний журнал (що саме почав шостий рік свого істнування), це велика заслуга. Саме з огляду на велике значіння для нас такого видавництва хочемо вказати тут на одну найважчу хибу, від якої треба звільнити журнал, тим більше, що він став цього року квартальником. Редакція не звертає належної уваги на якість статтей. Закид цей можна так сформулувати: на сторінках „Шляху“ появляються нефахові, дилетантські статті та плягіяти.

Щоби не бути голословним, подамо кілька прикладів. П. І. Лобай у статті про діточе читальництво, де пропагує, популярну нині в т. зв. нових школах, ідею заступити шкільні читанки цілими оригінальними літературними творами, послугується такими своєрідними аргументами: „Сучасна книжкова „латанина“ (себто читанки) вчить (?) ніби то читати, а рівночасно довгі літа шкільної науки загороджує (?) доступ книжці“. Виходить дивогляд: книжка загороджує доступ книжці... А далі: „До нині згадують люди по селах, що колись невчений дяк більше навчив (?!), чим нині вчений учитель“. „Дяківська метода оперта була на оригінальній книжці (Псалтирі), вона навчила стикатися відразу з правдивою книжкою (цікаво, які це книжки неправдиві?), вчила людину любити цю книжку, а ця любов у дальших своїх наслідках вела до самоосвіти (?)“. „Давні сельські „книжники“, навчані такою методою (дяківською), так призвичаювалися і полюблювали безпосередну (?) книжку, що з нею не могли розстатися до гробу“.

Досі вважали всі введення читанок і нових метод на місце Псалтирі й дяківських метод — великим поступом, аж тут чуєте щось зовсім неймовірне!

Ще далі від п. І. Лобая пішов п. П. Кривоносюк у статті про мистецьке виховання в народній школі. Ось вимок із його „наукової“ статті, де із великою насолодою розказує про свої життєві пригоди: „Не маю жалю до своїх колишніх учителів, що не навчили мене співати і грати, бо я кінчив гімназію, де спів і музика призначені були для „божих помазанників“, вроджених „артистів“. Опісля доповнив семінарійну матуру і ніби „здавав“ також спів, але лиш про око. Інакше зрештою і бути не могло, а за те, що мене „перепустили“ та не казали мордуватись над цею ділянкою знаття, я не тільки не гніваюсь, хоча мені дуже зле з тим, що не вмію співу, але навпаки, нераз згадую з вдячністю своїх егзамінаторів, котрі зрозуміли, що годі „умузикальнитись“ за місяць-два, а хочби і за рік 27-літньому відставному воякові і т. д.

...лійського, якими здобув собі імя в Европі. В 1902 році оголосив акад. Тутковський розвідку про участь морської води у вибухах вульканів та подав у ній свою власну нову теорію, якою старався виснити географічний звязок вульканів з близькістю моря. Виказував він у ній, що поверхнева вода не досягає, як гадали давні теорії, до плинної магми у нутрі землі, а ювенільної води замало в магмі, щоби зрозуміти, звідки береться велика скількість водяної пари, що викидають її вулькани. Участь води у вибухах вульканів, на думку автора, має посередній характер і це лише своїм фізичним впливом. На невиясненє в старих теоріях питання, чому всі діяльні вулькани стоять недалеко морських берегів та чому в давніших геольогічних епохах переважали вулькани гавайського типу (масивні вулькани), а нині переважають верствувані (везувіянського типу) відповів акад. Тутковський на підставі своїх власних обчислень дуже імовірним та принятим відтак ріжними ученими здогадом. А саме вода в океанічних місцевостях сягає на 5 кільометрів глибше в прямій лінії у глиб земної кори, ніж вода у континентальних місцях. Тому в океанічних місцях магма, що підноситься еруптивним каналом настільки більше захопить водяної пари і проглине зі скельних пород земної кори, наскільки існує вище згадана ріжниця розповсюдження плинної води. Зате у континентальних місцевостях магма проглине багато менше води і не матиме змоги пробити собі виходу, тому застрягне в земній корі в формі лякколіту.

Акад. Тутковський полишив ще чимало праць з гляціольоґії та доби скандинавського зледеніння на українських землях та розміщення лесса. Замітні також його праці з картографії, відомі в Галичині лише з рецензій по журналах. Був це один із рідких наших учених, на якого праці звертали увагу чужинці.

—o—

і т. д." Це знову зайвий доказ, що про барви можуть таки говорити сліпі від уродження, навіть у науковому журналі..

У „Шляху" надибуємо ще й пляґіяти. Згадаємо для приміру статтю п. Мик. Водоноса п. з. „Як поправляти письменні вправи в народній школі під ортографічним оглядом із увагою на граматичні й етимольоґічні помилки". Вся вона, за вимком трьох-чотирьох речень відписана дослівно з твору Л. Єленської „Методика первших лят научаня". При цьому слід занначити, що „автор" не подав ніяких джерел, навпаки, покликався на свою шкільну практику.

Такою „творчістю" не збагатимо рідної педагогії, а тільки її осмішуємо. Редакція „Шляху" в дальшій своїй праці мусить памятати, що мірилом не є скількість, а головно якість. Тому варто би подумати, чи не слід би притягнути до співпраці в учительських педагогічних виданнях нашого середньошкільного вчительства, яке бере живу участь у працях із цієї ділянки хоч би в наших найближчих сусідів.

К. Подруцький.

—o—

Дописи.

ГОРОДОК. **(Академія в память Мазепи).** Академічна молодь, згуртована в студентській секції при філії Т-ва „Просвіта" в Городку, влаштувала в неділю 3. липня ц. р. всенародню академію в честь гетьмана Івана Мазепи. Вступне слово виголосив інж. Р. Паламарчук, підносячи потребу плекання традицій та культу визначних історичних діячів. Мужеський хор академічної молоді під батутою студ. прав Мельника Евстахія виконав бездоганно: Мендельсона: „На воді", Лисенка: „Ой пущу я кониченька" та Гайворонського: „За рідний край". Мішаний хор читальні „Просвіти" виконав Леонтовича: „Ой горе тій чайці" і Конощенка: „Ой за горою чорна хмара" та вивязався з того, як звичайно, дуже гарно. Музичну сторону академії виповнив гітаровий дует пп. Мельника Е. та Андрушкова Вол., а також скрипковий дует Цегельського Артемія та Андрушкова В. Шкода лише, що ці останні не приготовили наддатків, або не повторили чого, як цього домагалася публика. Реферат про життя і творчість Мазепи виголосив студ. фільос. М. Цяпка. Солідно оброблений реферат, виголошений до того з чуттям, був усе таки за мало популярний для передміщанської публики, яка вщерть заповнила салю разом з інтелігенцією. Деклямація п. Евст. Мельника „За Десну" виявила незвичайний ретоличний талант деклаиатора. Варто би повторити академію по значніщих читальнях у повіті.

ЗБОРІВ. **(Відложення свята в честь Мазепи).** Запоріджена на день 17. липня ц. р. свято з нагоди 300-ліття уродин гетьмана Івана Мазепи в Зборові не відбулося з причини безперервного зливного дощу і тому його відложено на неділю 24. липня ц. р. На свято прибуло багато читалень з поодиноких сіл. Староство дозволило взяти участь кінній бандерії тільки в числі 50 коней, одначе про це не можна було повідомити негайно сіл і тому у збірнім пункті зібралося около 800 кіннотчиків; вони з огляду на заборону участи у святі взяти не могли. Зате „стшельци" з Млиновець і Кабаровець уладили напади на повертаючих учасників невідбутого свята та побили багато селян з Нуща, Перепельник і інших сіл. А „стшельци" з Глиної зорганізовано перетинали свобідний перехід як кінним бандеріям, так і піхотинцям. На найближчу неділю всі села з іще більшим запалом приготовляються до свята в память гетьмана Мазепи.

ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНА. **(„Свято Матери". — На допомогу „Просвіті".— Просвітна повітова нарада.— Сільсько-господарська місячна нарада. — Кооперативна нарада. — Повітове кооперативне свято).** Дня 26. червня ц. р. відбулося в Теребовлі „Свято Матери". В неділю після Служби Божої зійшлася теребовельська публика в гарно прибраній салі місцевої читальні. Свято розпочалося промовою п-ні Богачевської, відтак слідували деклямації малих дітей. Опісля відіграли діти песу „Свято Матери", що зробило на всіх гарне враження. Дута орхестра теребовельської читальні відіграла вязанку народніх пісень. При кінці промовила п-ні Мохнацька, дякуючи численно зібраній, переважно міщанській публиці за участь. Свято закінчилося відспіванням національного гимну. — Дня 21. червня ц. р. відбулася повітова просвітна конференція, на якій обговорювано хід допомогової акції „Просвіті". Прибуло 32-ох делегатів, представників 20-ьох читалень. Реферати виголосили д-р Воробець Тома і д-р Степан Годований. Ухвалено відповідні резолюції, якими всі виділові читалень зобовязалися повести акцію допомоги по селах. Рішено вибрати по селах комітети книжки, які при тій нагоді кольпортувалиб книжки, видані „Просвітою". Конференція мала вже позитивний успіх. Як нас повідомляють, у Ласківцях на засіданні управи тамошньої кооперативи рішено вписати в члени „Просвіти" всіх службовиків кооперативи, як також членів управи. Крім того кооператива в Ласківцях декларувала суму 50 зол. на позичку „Просвіті", з чого вплатила зараз 25 зол. також само декларували члени управи: п. Апостол Володимир 20 зол., а інші два члени управи по 10 зол. — Дня 6. липня ц. р. відбулася в Теребовлі повітова кооперативна нарада, на яку прибуло 19 делегатів кооператив. Наради розпочав о. Зенон Кузьма, дир. СУК. у Теребовлі. Він відчитав і пояснив резолюції VII-го Кооп. Зїзду. До поодиноких точок резолюцій забирали голос учасники селяни. Відтак говорив інж. Мацькевич про збут яєць. Теперішній час вимагає від нас великої зорганізованости і вироблености. Ми, українські кооператори, мусимо бути приготовані, що тяжкі часи потреваютъ ще довший час. Згадав коротко і про промисловий млин, як про перше кооперативне промислове підприємство на Поділлі. Згадав при цій нагоді про наші організаційні хиби. Але й є гарні приклади. От напр. фабрика паперців „Будучність" прислала письмо, в якім заявляє, що буде брати правильно щомісяця якусь скількість муки, так хоче виповняти гасло „Свій до свого". Наш кооперативний млин — це не дрібниця, це початки нашого економічного визволення. Вже цього року держав млин довший час ціну збіжжа в Теребовельщині доволі високо. — В неділю 10. липня ц. р. відбулося в Теребовлі величаве свято праці: **посвячення новозбудованого в минулому році дому Союзу Українських Кооператив у Теребовлі.** В домі знайшли приміщення всі магазини і канцелярія Повітового Союзу. Вже від ранку спішили до Теребовлі люди пішки і возами, всі на простору площу коло цвинтаря, де мала відбутися полева Служба Божа й академія. Службу Божу служив о. дек. Мохнацький в асисті кількох оо. кондеканальних. Співав Службу Божу мішаний хор з Могильниці Нової під управою п. Осташевського. Завдяки енергійній праці п. Осташевського цей хор справді взірцевий. По скінченій Службі Божій відбулася на тій самій площі святочна академія. Розпочав академію короткою промовою о. Зенон Кузьма. Відтак заграли злучені читальняні орхестри з Теребовлі, Ілавча, Іванівки, Глещави і Могильниці Нової під управою п. дир. Івана Козака два втомлені... З черги виголосив довшу промову посол Остап Луцький. Відтак рушили присутні походом до дому СУК. Треба згадати, що теребовельське староство заборонило нести таблиці, тому похід відбувся без таблиць, але випав не менше імпозантно. Коли вже всі учасники прийшли під дім СУК., відбулося само посвячення. Того святочного акту доконав о. Мохнацький Степан і при цій нагоді виголосив глибоко обдуману проповідь, в якій підкреслив, що всяке діло треба зачинати з Богом. Після полудня зійшлися запрошені гості і кооператори в салі української бурси, де відбувся святочний обід.

—o—

СПОРТ.

З ЛЬВІВСЬКОЇ А-КЛЯСИ.

В минулу неділю відбулися змагання за мистецтво А-кляси Ольд Бої-Бяли Ожел з вислідом 2:1 (0:1). Таким чином Бяли Ожел змагатиметься з Гасмонеєю за спадок до Б-кляси.

В найближчу неділю розіграє Україна мистецькі змагання з Ольд Боями, які мусить виграти, якщо хоче змагатися дальше за мистецтво львівської округи.

ЛІГА.

В неділю 24. ц. м. грає вісім лігових дружин за мистецтво: Краковія-Чорні (у Кракові), Варшавянка-Віля (у Варшаві), Рух-Гарбарня (в Катовицях) і 22 п. п.-Польонія (в Седльцах).

Репрезентація Львова має виїхати в неділю до Черновець.

ЗА КОРДОНОМ.

Стокгольм. Австрія-Швеція 4:3.

Репрезентація Австрії в ослабленому складі (гравці Австрії і Вієнни).

Відень. Вієнна-Больонія 1:0.

Півфіналові відплатні змагання за чашу сер. Европи. Тому, що в першій стрічі Больонія виграла 2:0, кваліфікувалися до фіналу італійці. Їх противником буде мабуть теж італійська дружина „Ювентус".

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 19.VII. 1932 за масло експортове та десерове пріма 3·20 зол., за літру молока 19—20 сот., літру сметани 0·90 зол., яєць 3·40 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр.

Середа, 20. VII., год. 7.30 і 9.45 веч. Виступ варшавської „Банди".

Четвер, 21. VII., год. 7.30 і 9.45 веч. Виступ варшавської „Банди".

Кіна.

АПОЛЬО: „Сила кохання".
КАСНО: „Жагуче кохання".
КОПЕРНИК: Чар Неаполю і Гарі Льойд.
ЛЕВ: „Скриті стріли" (Гут Джібсон) і „Зов молодости".
МАРУСЕНЬКА: Чар Неаполю і Гарі Льойд.
МІРАЖ: „Білі ночі".
ОАЗА: „Архикнязь Іван Рудольф".
ПАН: „Присуд моря і Смолоскип".
ПАЛЯС: „Скандал батька і Романс у Біярці".
ПАСАЖ: Кохання на пустині".
ПРОМІНЬ: „Любовниця гвардистів" та „Сіти на мужів".
СОНЦЕ: Через ферії нечинне.
СТИЛЕВЕ: „Життя і майбутність жінки".
УТІХА: „Знак жаби і Дуглас Фербенкс".
ХІМЕРА: „Звідкіля нема повороту".

Закордонне радіо.

Четвер, 21. липня 1932.

Лайпціґ (259,3) 18.45 Легкий концерт. **Братіслява** (278,8) 18.40 Концерт. **Гільверзум** (296,1) 11.40—14.10, 19.55—22.10 Концерт. **Міляно** (331,4) 20.30 Опера. **Штрасбурґ** (345,2) 20.45—22.30 Концерт. **Штутгарт** (360,6) 16.00 Оперетова музика. **Сотен** (403,8) 20.30 Серенада. **Рим** (441,2) 20.45 Опера. **Прага** (488,6) 21.00 Військова музика. **Відень** (517,2) 15.20 Фортепян. **Мінхен** (532,9) 19.30 Веселий вечір. 21.30 Концерт. **Харків** (937,5) 15.00 20.00 Концерт. **Ленінград** (1000) 14.00, 16.30 Концерт. **Кеніґсвустергавзен** (1634,9) 16.30—17.30 Концерт. **Париж** (1724,1) 12.30, 19.30 Грам. плити. 16.45 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 21. липня 1932.

11.58 Час. 12.10 Пресові вісти. 12.20, 12.45, 15.10, 19.55 Гр. плити. 12.40 Метеор. комунікат. 15.40 Грам. плити і „Сільва реруэ". 16.30 Серед книжок. 16.40 Відчит з Кракова. 17.00 Спів солістів. 18.00—19.15, 19.35—19.55, 20.00—23.30 Трансмісія з Варшави. 19.15 Всячина. 19.30 Програма на слідуючий день.

Присилайте передплату!

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Корисна льоката капіталу! Книгарня з паперовим склепом зараз до продання в більшому місті в Галичині. Інформації і умови дає Дирекція Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Учительства". — Львів, вул. Якуба Стшеме ч. 11/II.

Конкурс. Головна Управа „Рідної Школи" оголошує конкурс на посаду управителя дів. гімназії „Р. Ш." в Станиславові. Подання разом зі залучниками вносити на адресу: Львів, Ринок 10. Умови подає Референтура шкіл „Р. Ш." Президія Гол. Управи „Р. Школи". 2—3

Наддніпрянський Укр. Театр дир. П. Карабіневича.

РОМАНІВ-ЖИВЕЦЬ:
22. VII. — Барон Циганів.
23. VII. — Ой, не ходи Грицю.
24. VII. — Чесна Сузанна.

ІВОНІЧ:
25. VII. — Барон Циганів.
26. VII. — Хата за селом.
27. VII. — Ой, не ходи Грицю.

ДУКЛЯ:
28. VII. — Барон Циганів.
29. VII. — Чесна Сузанна.
30. VII. — Маруся Богуславка.
1. VIII. — Барон Кіммель.
2. VIII. — Гейша.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОГОЛОШЕННЯ. Подається до відома, що окр. суд у Львові з 3. II. 1930 ч. фірм. 500/30 Стов. II. 74 зарядив ліквідацію кооперативи Руський Народний Дім, зар. стов. госп. з обм. пор. в Городку Яг. Тому взиваємо інтересованих, щоби найдальше до 3 місяців зголосили свої претенсії до тої кооперативи під загрозою правних наслідків. Ліквідатор Д-р Озаркевич. 78 2-3

ВДОВА по священику, бездітна, здорова, шукає місця. Зголошуватися: гр.-кат. Уряд парох., Пійло, п. Калуш. 86 1-1

ІНТЕЛІҐЕНТНА господині займеться домом у старшого священика вдівця або самотного пана, за скромною винагородою. Ласкаві зголошення: Кутнова, Станиславів, вул. Пірамовича 34. 87 1-1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Перед виїздом не забудь засобитися в найдешевшім джерелі закупу

Полотна	0.65	пол. на прост.	1.5
мушлини	0.75	фіранки з мет.	0.5
полотно анґл.	0.75	3 хусточки за	0.5
крепони	1.—	хусточ. пріма	0.4
перкал. коль.	1.—	ручн. купелеві	1.8
шовк до праня	1.20	ручн. вафльові	0.8
зефіри	1.—	капи і обруси	3.5
оксфорди сирі	0.70	плащі купел.	11.8
димка на подуш.	1.—	простир. куп.	6.9
панама коль.	1.20	коци фланел.	4.—
мадаполями	1.20	прост. коверт.	5.5

як також всякі інші матеріяли

Для кооператив значний опуст. Замовлення з провінції висилаємо відворотно

ГАЛИЦЬКИЙ МАГАЗИН НОВОСТЕЙ
Львів, Галицька 15. 72 3-3

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ В РОЗПРОДАЖІ
„ЗБІРНИК ХЛІБОРОБСЬКОЇ УКРАЇНИ"
зложений під проводом Покійного В. Липинського.
ЦІНА ЛИШЕ 2 ЗОЛОТІ.

Замовляйте також праці В. Липинського: „Листи до братів-хліборобів" (13.50), „Універсалізм": „Хам і Яфет" (0.60) і „Універсалізм в хлібор. ідеольоґії" (0.40) та всякі інші книжки.

Замовляти з одночасною висилкою грошей на чеках кооп. „Дружина" ч. 411.925 (8 проц. вартости). На порто долучити 25 сот.). „Дружина" книжок (не менше 25 сот.). Lwów skrytka pocz. 323. 84